

Pagina 4 Rondetafelsessie

Sinds 1 januari 2016 is Nederland een betekenisvol initiatief rijker: het Netwerk burgerschap mbo. Een kennismaking.

Pagina 5 Burgerschap

Pagina 2 & 5 Sjoerd Karsten

Vanaf volgend schooljaar staan alle bevoegde docenten in het Lerarenregister. Hoe werkt dat nou eigenlijk? En wat levert het je op?

Pagina 6 Lerarenregister

Pagina 10 Samen innoveren

Dag van het mbo

Op 24 november biedt Cine-Mec Ede niet alleen onderdak aan MBO City, maar ook aan de Uitblinkerverkiezing en de verkiezing van de Praktijkopleider/Leerbedrijf van het Jaar. Om deze unieke verbinding luister bij te zetten organiseren MBO Academie, MBO Raad en SBB samen de 'Dag van het mbo'. Lees meer op pagina 2, met onder andere een toelichting van Ton Heerts, de nieuwe voorzitter van de MBO Raad (foto).

Zomerschool ROC Tilburg: vrijwillig bijspijkeren

Eind augustus sloeg de zomer voor een laatste keer in 2016 toe. Het kwik steeg tot boven de dertig graden en heel Nederland vertoefde op het strand. Heel Nederland? Nee, op de vestiging Stappergoorweg van ROC Tilburg vizelden tientallen studenten geconcentreerd hun kennis op. Ze gingen acht dagen de diepte in, om daarna vol vertrouwen aan hun nieuwe opleiding te kunnen beginnen. De MBO•krant bracht een bezoek.

Voor elke mbo-studie zijn Nederlandse taal en rekenen verplichte vakken. Dat betekent dat alle studenten voor hun diploma een bepaald niveau moeten halen. De Zomerschool – extra weken aan de randen van de zomervakantie die exclusief aan een van deze vakken kunnen worden besteed – helpt studenten die slag te maken. Wie beide vakken 'moet' of wil bijspijkeren, wordt twee keer acht dagen op school verwacht. Het organiseren van de zomerschool verhoogt de kans dat de studenten slagen. Terwijl het achter twee klassen-

deuren muisstil is, zit Zomerschoolcoördinator Willemijn Stockmann in het computerlokaal. Al vanaf de start in Tilburg offert ze met plezier een deel van haar vakantie op om de Zomerschool in goede banen te leiden. 'Wij zijn net als veel andere mbo-scholen gestart met een zomerschool. Elke nieuwe student op een van onze mbo-opleidingen mag er gratis aan deelnemen. Dat vertellen we ze ook standaard bij de intake. Er zijn studenten die zich uit zichzelf melden, anderen krijgen ook vaker een wat dwingend deelname-advies.' Bijvoorbeeld

van hun oude school, of van ROC Tilburg zelf als een intakegesprek of een intake-toets in die richting wijst.

Wisselwerking

In samenwerking met een uitzendbureau worden de leraren voor deze weken extern gerecruteerd. Vaak zijn het gepensioneerde docenten. 'Het is een zeer enthousiaste groep waarvan een aantal al jarenlang meedoet', vertelt Stockmann. 'Aan elke docent koppelen we een net bij ons afgestudeerde onderwijsassistent. Die wisselwerking heeft echt een meerwaarde. Een docent kan bijvoorbeeld hameren op het belang van leren reflecteren. Dat is een van onze speerpunten tijdens de Zomerschool. Als studenten daar nonchalant op reageren, kan een assistent die aarzeling wegnemen door het belang ervan in zijn of haar eigen, pas afgeronde studie, te benadrukken.'

Er wordt keihard gewerkt tijdens de Zomerschool. Acht dagen van negen

tot twee uur, in twee weken tijd. Alleen maar rekenen, of alleen maar taal. 'We kunnen veel bereiken in deze tijd, omdat we echt de diepte in kunnen', stelt Stockmann. 'Waarbij we veel in het klaslokaal doen, maar we er ook op uit trekken. Met de rekenklas gaan we bijvoorbeeld darten. Dat is op zich al een waardevol sociaal uitje, waarin de studenten elkaar beter leren kennen en misschien wel vrienden worden – altijd fijn op een nieuwe school. Maar je

moet bij darten ook drie pijlen bij elkaar optellen, aftellen vanaf 501 en precies uit kunnen rekenen hoeveel je nog moet gooien.'

Elke Zomerschool wordt afgesloten met een eindtoets, waarin bij iedereen de vorderingen duidelijk te zien zijn. Met deze opsteker verdwijnt veel van de onzekerheid, die vaker aanwezig is bij deze studenten, de prullenbak in. De opleiding kan beginnen, op weg naar het diploma.

Verstandig

Een van de Zomerschoolgangers is de 24-jarige Kimberly In 't Ven. Zij is na zes jaar terug in de schoolbanken. Eerst een jaar Facilitair en dan de opleiding Directiesecretaresse, dat is haar plan. De Zomerschool, waarvoor zij zich zelf aanmeldde,

bevalt haar. 'Het leek me wel verstandig om na zo'n lange tijd eerst mijn kennis wat op te frissen. Begin juni heb ik rekenen al gevolgd, en nu dus Nederlands. Het gaat goed, ik heb net een 8.7 gehaald voor een toets!'

De 'Dag van het mbo' op 24 november 2016

Op 24 november 2016 vinden twee bijeenkomsten plaats die het beste van het mbo laten zien: MBO City en het Uitblinkersgala. Bezoekers kunnen overdag inspiratie halen uit tientallen workshops en lezingen. Aan het eind van de dag worden de prijzen uitgereikt aan studenten, leerbedrijven en praktijkopleiders.

De MBO Raad, de SBB en de MBO Academie bundelen de krachten: op donderdag 24 november 2016 organiseren zij de 'Dag van het mbo'.

Op deze dag willen de organisatoren samen met scholen, docenten, studenten en leerbedrijven de kwaliteit van het mbo vieren. Heel Nederland

kan op die dag zien hoe creatief, toekomstgericht en waardevol het mbo is.

MBO City

MBO City is de afgelopen jaren uitgegroeid tot hét congres voor docenten, teamleiders en praktijkbegeleiders in het mbo. Via presentaties van gerenommeerde sprekers uit wetenschap, bedrijfsleven en onderwijs maken de bezoekers kennis met de nieuwste ontwikkelingen in hun vak. Daarnaast zijn er

Voor iedereen een persoonlijk programma

kleinschalige sessies waarin deskundigen dieper ingaan op actuele onderwerpen in het mbo. Door de flexibele opzet kan iedere bezoeker een persoonlijk dagprogramma samenstellen. En er blijft voldoende ruimte over het ontmoeten van vakgenoten. Voor het programma van de editie 2016 zie: www.mbocity.nl.

Uitblinkersgala

Bij het Uitblinkersgala draait alles om studenten, leerbedrijven en praktijkopleiders. Tijdens het gala kiest een vakjury bestaande uit vertegenwoordigers van docenten, studenten en werkgevers uit 42 deelnemende studenten de Landelijke Uitblinker 2016. Daarnaast wordt bekendgemaakt welk leerbedrijf zich een jaar lang het 'Beste Leerbedrijf' mag noemen en welke stagebegeleider de 'Beste Praktijkopleider'. Het Uitblinkersgala is onderdeel van 'Dit is mbo' en wordt georganiseerd door de MBO Raad en SBB.

Meer informatie over het gala en de uitblinkers vind je op www.ditismbo.nl.

Ton Heerts: 'We pakken echt uit'

Ton Heerts, de kersverse voorzitter van de MBO Raad, is blij met de 'Dag van het mbo.' 'Het is een prachtige manier om de talenten van het mbo in het zonnetje te zetten. Iedereen mag weten dat mbo'ers de ruggengraat van onze samenleving vormen.'

Wanneer is de 'Dag van het mbo' wat u betreft geslaagd?

'Ik hoop op een mooie samenwerking tussen scholen, studenten en leerbedrijven. Ik vind het vooral belangrijk dat heel Nederland kan zien wat voor moois er allemaal op het mbo gebeurt. Als scholen, leerbedrijven, studenten, docenten en praktijkopleiders samen de schouders eronder zetten, moet dat lukken!'

Zou het niet logisch zijn om op deze dag ook de beste mbo-docent te kiezen?

'Zonder docenten is er geen mbo-onderwijs. Dus ja, eigenlijk moeten we op 'De dag van het mbo' ook de beste mbo-docent gaan kiezen. Deze editie zal dat niet meer lukken, maar daar gaan we de komende tijd aan werken.'

Uw voorganger, Jan van Zijl, heeft zich altijd ingespannen om het imago van het mbo te verbeteren. Is dit ook voor u een speerpunt?

'Zeker, het mbo heeft nog niet het imago dat het verdient. Via evenementen als 'De dag van het mbo' hopen we duidelijk te maken dat het mbo de motor van onze economie is. Daarom pakken we 24 november ook echt uit. Wat dat imago betreft: ik denk dat veel mensen niet beseffen dat een deel van de mbo-studenten vaak nog jong is. Jongeren van 16 of 17 jaar zijn nu eenmaal niet alleen met leren bezig, dat is een groot verschil met hbo of universiteit.'

Over een half jaar zijn er verkiezingen. Hebt u al een wensenlijstje in uw binnenzak voor het nieuwe kabinet?

'De scholen krijgen de komende tijd te maken met stijgende werkgeverslasten, vanwege vergrijzing en pensioenpremies. Dat mag niet ten koste gaan van de kwaliteit van het onderwijs. Ik ben dan ook blij dat in Den Haag beseft wordt dat investeringen in onderwijs van grote economische en maatschappelijke waarde zijn. Verder hoop ik dat de mbo-scholen nu echt de kans krijgen werk te maken van leven lang leren. De werknemer van de toekomst moet zich van tijd tot tijd bij- of omscholen. Dat moet ook voor iemand van 42 jaar de gewoonte worden. Zoiets kan geregeld worden via vouchers of een individueel scholingsbudget. In ieder geval is het logisch dat de mbo-scholen hier een grote rol bij gaan spelen. Voor het overige heeft

'Ik hoop dat de mbo-scholen nu echt de kans krijgen werk te maken van leven lang leren.'

het mbo denk ik vooral behoefte aan stabiliteit. Dus alstublieft geen grote stelselwijzigingen meer, daar heeft het mbo er de afgelopen tijd genoeg van gehad.'

Een nuchtere kijk op het mbo

'Ja, ik ben trots op het mbo.' Sjoerd Karsten, auteur van 'De hoofdstroom in de Nederlandse onderwijsdelta', zegt het zonder aarzeling. 'Wie nuchter naar het mbo kijkt, kan niet anders dan trots zijn. Het arbeidsmarktperspectief van mbo-afgestudeerden is in Nederland uitstekend. Met een mbo-diploma op zak, vind je snel een baan. Dat is ongetwijfeld een belangrijke achtergrond van de lage jeugdwerkloosheid in Nederland. Vergelijk dat eens met Spanje, waar op dit moment bijna de helft van de jongeren werkloos is.'

Nog te vaak wordt het mbo neergezet als het afvoerputje van het Nederlandse onderwijs, een onaangename plek waar alle maatschappelijke problemen samenkomen. Dat beeld rechtzetten was een belangrijke reden voor onderwijs-socioloog Karsten om een boek over het mbo te schrijven. In plaats van het afvoerputje is het mbo de hoofd-

stroom binnen het Nederlandse onderwijs. Een half miljoen studenten volgt een opleiding op een mbo-school. Daarmee is het mbo niets minder dan de ruggengraat van de Nederlandse samenleving.

Heimwee

'Het is belangrijk dit soort zaken op een rij te zetten', aldus Karsten.

'Te vaak ben ik beslissers tegengekomen die een verkeerd beeld van het mbo hebben.' Om zijn betoog te ondersteunen voert Karsten meer nuchtere feiten op. Bijvoorbeeld als het gaat om de massaliteit van het mbo. In 1950 ging het grootste deel van de jongeren boven de 16 jaar helemaal niet meer naar school. In die zin is het hoge aantal leerlingen dat nu mbo-onderwijs volgt juist enorm positief. Een andere mythe die weerproken mag worden: de vermeende heimwee naar de ambachtsschool. 'Er waren vroeger enorm veel klachten over de ambachtsschool. Er is toch ook niemand die terugverlangt naar de huishoudschool? Terecht: het huidige mbo-onderwijs heeft veel meer te bieden.'

Lees verder op pagina 5

Spreker MBO City 2016

Sjoerd Karsten: 'Als bestuurder heb je baat bij een sterke tegenstem, die moet je organiseren'

Studenten ROC van Twente voeren gesprekken over levensvragen

Werken aan zingeving

Met het programma 'Een goed gesprek' van het ROC van Twente verdiepen studenten zich in zingevingsvraagstukken en werken zo aan hun dialogische vaardigheden en mentale weerbaarheid. Afgelopen voorjaar ging er een pilot van start bij het MBO College voor Mens & Maatschappij.

Als jongere moet je tegenwoordig stevig in je schoenen staan. Je leeft in een snel veranderende samenleving, die hoge eisen aan je stelt. Je moet dan ook uiterst flexibel zijn om een goede kans te maken op een baan. En dan heb je ook nog de druk van de sociale media. 'Studenten moeten mentaal goed weerbaar zijn, willen ze zich in deze maatschappij staande houden', vertelt Toon Janssen, projectleider van het programma 'Een goed gesprek' van ROC van Twente. 'Zingeving kan daaraan bijdragen. Alleen biedt het huidige onderwijs, zeker het mbo, weinig ruimte in het curriculum om hierbij stil te staan. Met het programma "Een goed gesprek" leren we studenten met elkaar in gesprek te gaan zonder te oordelen, elkaar kritische vragen te stellen en goed naar elkaar te luisteren aan de hand van onderwerpen over levensvragen. Zaken die goed van pas komen in deze knotsgekke wereld waarin je al snel overprikkeld raakt als je geen pas op de plaats maakt en vraagtekens durft te zetten bij de dingen die er om je heen gebeuren. Ook later, als je een baan hebt, kun je veel hebben aan zo'n kritische, open houding.'

Persoonlijke ervaring

In vijf bijeenkomsten gingen de studenten aan de slag met verschillende levensvragen, zoals 'Wat is vrijheid?', 'De kracht van stilte' en 'Hoe stel je grenzen?'. Dit onder leiding van de twee docenten Marjolijn Zwolsman en Iris Fluttert, die afwisselend het gesprek stuurden dan wel verslag maakten van de bijeenkomst.

'We probeerden het gesprek zo te sturen dat de studenten de vraag steeds beantwoordden aan de hand van persoonlijke ervaringen en eigen voorbeelden', legt Fluttert uit. 'Zoiets als stilte is natuurlijk voor iedereen wat anders. De een vindt het prettig, de ander juist ongemakkelijk. Dat is allemaal oké. Juist door persoonlijke ervaringen te delen zonder er een oordeel over te vellen, ontstond er een band met elkaar. Dat was mooi om te zien.'

Tijd en ruimte

Toch vonden de studenten het best lastig om hun persoonlijke ervaringen op te tekenen, stelt Zwolsman. 'De onderzoekende en vragende aard die een klein kind van nature bezit, heeft een jongere helaas niet meer. Die vindt het soms ongemakkelijk en gênant om open en onbevangen te zijn. Terwijl het daar in deze bijeenkomsten juist om gaat. Niet dat het overigens de bedoeling was dat studenten steeds spontaan dingen riepen. Integendeel, ze moesten juist hun antwoord eerst goed formuleren, voordat ze dit met de groep deelden. Daarom schreven ze het antwoord eerst op en lichtten het pas daarna mondeling toe. Op deze manier kreeg iedereen de tijd en ruimte om een gefundeerde mening te vormen en zijn eventuele oorspronkelijke idee bij te stellen.'

Zo samen nadenken over dit soort thema's stimuleerde de persoonlijke ontwikkeling van de deelnemers. En de studenten? Die waren laaiend enthousiast, geeft Fluttert aan. 'We hebben hele mooie reacties van de deelnemers gekregen, zoals "ik heb een bredere kijk op zaken gekregen" en "een echte verrijking". Iemand anders zei: "Ik denk er nu bewust over na wat een term nu eigenlijk voor mij betekent en flap er niet meer zomaar iets uit." Weer een ander gaf aan: "Je kunt ook een goed gesprek voeren met iemand die je helemaal niet kent". En deze, ook heel mooi: "Thuis, bewust en onbewust, ga ik door". Mooi om te zien hoeveel dit programma voor de studenten heeft betekend.'

Socratisch gesprek

Hoewel enorm inspirerend, vonden de bege-

leiders Zwolsman en Fluttert de bijeenkomsten ook pittig. Ze konden deze niet voorbereiden en het verloop ervan hing volledig af van de inbreng van de studenten. Samen met een aantal collega's volgden ze daarom voorafgaand aan het programma een speciale training waarin ze onder meer leerden een Socratisch gesprek te voeren. Iris Fluttert: 'In deze gesprekstechniek staat de vraag steeds centraal en gaat het niet zozeer om het antwoord. We zijn getraind in het goed en kritisch luisteren, in het doorvragen en het gesprek sturen. Een waardevolle training, die niet alleen in "Een goed gesprek" van pas komt. Ik maak er als docent Pedagogisch Werk ook gebruik van in mijn reguliere lessen. De training heeft mijn didactische kwaliteiten op een hoger niveau gebracht.' Dit schooljaar gaat een nieuwe lichte docenten de training volgen op de eigen ROC Academie. Niet iedereen komt daar overigens voor in aanmerking, merkt Marjolijn Zwolsman op. 'Een docent moet voldoen aan een bepaald profiel. Hij moet bijvoorbeeld ruimdenkend zijn, rustig en geduldig en antennes hebben voor de verschillende prikkels in de groep.'

Toon Janssen benadrukt dat het programma naadloos past in de nieuwe strategische koers van ROC van Twente. 'Waar we eerst gingen voor Presteren, Plezier en Passie, staan we nu voor Nieuwsgierig, Verbindend en Inspirerend. Een net iets andere benadering van hoe we tegen leren aankijken. Onze voormalig CvB'er Remco Meijerink vertelde het al in ons personeelsblad: "Het mbo heeft meer nodig dan puur vakmanschap". En zo is het. Met zingeving in het mbo geven we niet alleen een nieuwe impuls aan het beroepsonderwijs, maar ook aan de professionalisering van de docenten.'

Benieuwd naar de ervaringen van de studenten? Ga dan naar mbo-today.nl en lees het interviewje met Iris Raanhuis en Anne de Zoeten, beiden student aan de opleiding Maatschappelijke Zorg van ROC van Twente.

Een spannend jaar voor het mbo!

U bent al weer enige tijd aan het werk. Uitgerust neem ik aan! Vol nieuwe indrukken van verre oorden, de duinen bij Bakkum dan wel Terschelling en natuurlijk voornemens er dit jaar iets bijzonders van te maken! Geluk daarmee en vooral met uw studenten! Misschien heeft u (weer) een motto gekozen voor dit schooljaar. Als dat niet het geval is, doe ik u een suggestie: 'Niet hopen maar doen!'. Ik ontleen deze mantra aan het interview met Griet op de Beeck in 'Zomergasten'. Als u het niet gezien heeft: kijk het even terug, want ze zegt veel over deze tijd en de 'complexe kunst' van het jong zijn.

Het wordt trouwens een spannend jaar voor het mbo. Maart 2017 krijgen we Tweede Kamerverkiezingen. Hopelijk zal onderwijs – en speciaal het mbo – een hot item zijn in de onderhandelingen om tot een regeerakkoord te komen. Enkele verkiezingsprogramma's zijn al uit, maar de meeste moeten nog komen. De eerste oogst is overigens maar beperkt. Dat ligt ook een beetje aan de 'snelste' partijen in deze: de PVV en 50Plus. Het A4-tje van Wilders komt niet verder dan 'Alle islamitische scholen dicht' (surprise, surprise!) en 50Plus beperkt zich tot 'De Ambachtsschool en de MAVO moeten weer in ere hersteld worden'.

D66 heeft inmiddels ook het programma gepubliceerd en daar valt voor het mbo meer eer te behalen. In een gedegen paragraaf over het (beroeps)onderwijs staat onder meer de volgende zin: 'D66 wil dat het beroepsonderwijs – vmbo, mbo én hbo – een volwaardige pijler is naast het academisch onderwijs. Het beroepsonderwijs moet daarom versterkt worden, in het bijzonder het mbo'.

Benieuwd waar de andere partijen nu mee komen, maar het zou goed zijn als onderwijs en daarmee de toekomst van Nederland een belangrijke rol gaat spelen in de verkiezingen. Ben dan ook voornemens u in deze column op de hoogte te houden. Overigens zonder u een stemadvies te geven. U bent oud en wijs genoeg om tot een eigen oordeel te komen!

Bovendien is er nog een reden: Jan Roos – de nieuwe lijsttrekker van VNL – is een plaatsgenoot van mij en we ontmoeten elkaar nog wel eens in het 'sociale circuit' van dit kleine dorp. Het zal me toch niet gebeuren dat de heer Roos mij aanspreekt met het verwijt dat ik een stemadvies heb gegeven zonder VNL te noemen! Ik zie dat opgeheven vingertje al voor me!

Coleta van Buuren

Threes Geelen (BVMBO), Koeske Franken, Isabelle Dobbe, Frank Haacke, Jordy van Schijndel, Hans Wessels, Ellen Bouwer, Mathijs Driessen en Martijn van der Linden.

Rondetafelsessie BVMBO

‘Het rekenonderwijs mag niet als een plumpudding in elkaar zakken’

Zet betrokken mbo-opleiders bij elkaar en laat hen vervolgens vrijuit praten over een spraakmakend thema. Ziedaar de insteek van de rondetafelsessies van de Beroepsvereniging Opleiders MBO (BVMBO). Met dit keer een speciale editie, waarin winnaars van ‘Het beste rekenidee in het mbo’ praten over het rekenonderwijs, de wedstrijd en hun prijs: deelname aan het ALM-congres in Dublin.

Woensdag 13 juli, Summa College Eindhoven. In het lokaal waar studenten Zorg normaliter rekenles krijgen, komt vandaag een groepje rekendocenten bijeen dat een week eerder nog de Adults Learning Mathematics (ALM) in Dublin bezocht. Zij wonnen een ticket voor deze gerenommeerde rekenconferentie, omdat zij tot de winnaars van de wedstrijd ‘Het beste rekenidee in het mbo’ behoren. Het blijken creatieve, maar ook kritische rekendocenten.

ALM

Voordat de docenten over de wedstrijd, het congres en het rekenonderwijs gaan praten, schetst Koeske Franken (rekenexpert en adviseur Kenniscentrum Taal en Rekenen van het Albeda College en voorzitter Platform Rekendocenten van het BVMBO) de ontstaansgeschiedenis van de wedstrijd. Deze laat al direct zien wat voor docentenvlees we hier in de kuip hebben. ‘Ik zat samen met Frank [Haacke, adviseur rekenen bij Summa College en eveneens vandaag aanwezig, red] in een klankbordgroep van de MBO Raad. Toen de zak/slaag-regeling voor rekenen in het mbo

werd afgeschaft, waren we het zat dat ook dit keer niet aan rekendocenten gevraagd is wat zij ervan vinden. Dit was de aanleiding om het Platform Rekendocenten op te richten; we werden prompt als gesprekspartner uitgenodigd om mee te denken over de Rekenagenda die de minister lanceerde. Onder meer over “stimulerende initiatieven”. We dachten daarbij al snel aan de ALM en dan met name aan de editie in 2017 in Rotterdam. Maar dat is nog ver weg. Het leek ons ook goed om met een forse delegatie naar de ALM van dit jaar te gaan, in Dublin. Echter: hoe selecteer je daar docenten voor? En zo kwamen we op het idee van de wedstrijd.’

Motivatie

De hier aanwezige docenten leverden de ideeën in die in de prijzen vielen [op pagina 9 van deze krant vind je korte samenvattingen van de drie beste ideeën]. Aan de deelname ligt een duidelijke motivatie ten grondslag. ‘Het was niet de prijs die ons triggerde’, vertelt

‘We moeten dit vak zo aantrekkelijk mogelijk maken!’

- docent Martijn van der Linden

Martijn van der Linden, rekendocent bij Summa Zorg. ‘We hadden namelijk al geregeld dat we naar de ALM mochten. Toch besloten mijn collega’s Tosca van Rijswijk, Hans Wessels en Elmine Meijer en ik mee te doen aan de wedstrijd, simpelweg omdat rekenen belangrijk is. We moeten dit vak zo aantrekkelijk mogelijk maken. Daarvoor zijn stimulerende ideeën nodig.’ Ellen Bouwer (Albeda College) vertelt dat haar studenten rekenen niet echt interessant vinden. ‘Toen het nog gewoon geëxamineerd werd, moesten ze nog echt aan de bak om het te halen. Nu is die extrinsieke motivatie weg, omdat de zak/slaag-regeling afgeschaft is. De boodschap die de overheid daarmee uitzendt is dat rekenen op dit moment niet belangrijk genoeg is om eisen aan het niveau te stellen. De rekendocent staat er nu alleen voor – ten opzichte van de studenten én de rest van het team. Ik hoor bij collega-rekendocenten de demotivatie toeslaan én krijg de indruk dat de goede en ambitieuze docenten inmiddels omzien naar andere carrières. Daar kan ik me erg boos om maken.’ ‘Het rekenexamen moet gewoon meetellen’, voegt Jordy van Schijndel (rekencoach Helicon Opleidingen en winnaar van ‘Het beste idee’ met een Monopolie-achtig spel) toe. ‘Mijn studenten lezen het op nu.nl. Stonden ze bij mijn bureau: “We

hadden de laatste twee uur toch examentraining? Dat hoeft dus niet meer! Prettige vakantie!”

Gevecht

‘Ook binnen je eigen team werkt de afschaffing door’, meldt Mathijs Driessen (docent bij Summa Zorg). ‘Je bent als rekendocent toch een uitzondering.’ ‘We hebben jarenlang onze teamleden moeten overtuigen van de noodzaak van rekenen’, vertelt collega Hans Wessels. ‘Dat is een gevecht, hoor! Hebben we het eindelijk voor elkaar gekregen om extra ondersteuningslessen te mogen geven, wordt dat weer teruggedraaid, omdat rekenen toch niet meetelt voor de zak/slaag.’

Anders voor de klas

Na deze kritische noten, is het tijd voor optimistische geluiden. Terugdenkend aan het ALM-congres, worden al snel positieve ervaringen gedeeld. ‘We spraken echt tot de verbeelding van onze buitenlandse collega’s’, vertelt Matthijs. ‘Dat heb ik van diverse bezoekers gehoord. Naar aanleiding van mijn presentatie, ben ik zelfs al gepolst voor de ALM in 2018, in Pennsylvania.’ ‘Julie kunnen ook goed presenteren’, merkt Frank op. ‘Iedereen ziet dat jullie echt anders voor de klas staan, dat jullie bijvoorbeeld veel activerende werkvormen gebruiken. Zoals filmpjes en apps.’

Grote gemeenschap

Naast brengen, haalden de docenten ook veel op. ‘Ik vond vooral de workshops goed’, aldus Jordy. ‘Daar

‘Je ben als rekendocent toch een uitzondering’

- docent Mathijs Driessen

had ik het meeste aan, omdat je hele concrete voorbeelden aangereikt kreeg over hoe je rekenles kunt geven. De lezingen door onderzoekers waren ook interessant, maar daar miste ik de vertaalslag naar de praktijk.’ ‘Ik vond het ook wel prettig om te ervaren dat een grote gemeenschap bezig is met rekenen’, stelt Ellen. ‘Al was het congres wel breed opgezet, met ook veel wiskunde.’ ‘Er kwam hoe dan ook zeer duidelijk naar voren hoe belangrijk rekenen is’, aldus Isabelle Dobbe (adviseur bij het Steunpunt Taal & Rekenen mbo en in die hoedanigheid betrokken bij de organisatie van ‘Het beste rekenidee’). ‘Ook voor volwassenen. Wat ik ook erg interessant vond, was een lezing over de herziening van de opzet van het jaarlijkse PIAAC-onderzoek. Die zette aan tot nadenken over de vraag wat die cijfers precies zeggen over de rekenkwaliteit in een land. De politiek gaat stevast snel aan de haal met die gegevens en hakt op basis daarvan knopen door. Maar omdat het zo belangrijk is om te weten wat er is gemeten en hoe je dat moet interpreteren, zitten daar toch veel haken en ogen aan.’

Frank heeft nog een mooie uitsmijter: ‘Het viel me bij de ALM op dat we in Nederland gigantische slagen hebben gemaakt met onze rekenexamens. Onze docenten zijn doelbewust bezig met hoe ze het vak rekenen kunnen vormgeven. Dit moet heel snel geconsolideerd worden door de zak/slaag-regeling. Laat het rekenonderwijs niet als een plumpudding in elkaar zakken, anders hebben we voor niets honderden miljoenen geïnvesteerd.’

Voor de komende rondetafelsessie (13 oktober in Groningen) zoekt de BVMBO nog deelnemers. Check bvmbob.nl voor meer informatie.

Kennis en ervaring delen over burgerschapsvorming in het mbo

Het Netwerk burgerschap mbo wil kennis en ervaring over burgerschapsvorming in het mbo delen met docenten en scholen. Uitgangspunt is dat de diversiteit van mbo-scholen wordt benut. Daarnaast biedt het netwerk organisaties die in het kader van burgerschapsvorming samenwerken met mbo-scholen een podium.

Het Netwerk burgerschap mbo is eind 2014 ontstaan vanuit een spontaan initiatief. Sinds 1 januari 2016 wordt het netwerk dooront-

wikkeld onder verantwoordelijkheid van de MBO Raad en met financiering van het ministerie van OCW. Voor het delen van kennis en ervaring ontplooit het Netwerk burgerschap mbo de volgende activiteiten:

- Een website met informatie: www.burgerschapmbo.nl.
- Twee keer per jaar netwerkbijeenkomsten in de regio's noord, midden en zuid.
- Eén keer per jaar een landelijke studiedag.
- Vijf keer per jaar een nieuwsbrief.

- Themabijeenkomsten naar behoefte/actualiteit.

Meer informatie

Docenten die zich willen aansluiten bij het netwerk én de nieuwsbrieven willen ontvangen, kunnen hiervoor een mail met contactgegevens (naam, functie, school, telefoonnummer) sturen naar burgerschapmbo@mbo-diensten.nl. Andere geïnteresseerden kunnen zich via hetzelfde mailadres aanmelden, waarna zij de nieuwsbrieven van het netwerk ontvangen.

Handreiking kritische denkvaardigheden

Op 1 augustus 2016 zijn voor de cohorten vanaf 2016 de eisen in het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB aangescherpt. Het gaat om het onderdeel kritische denkvaardigheden.

Bij kritische denkvaardigheden gaat het onder meer om het kunnen voeren van een dialoog over complexe thema's en het kunnen reflecteren op de eigen loopbaan in een veranderende arbeidsmarkt. Het Examen- en kwalificatiebesluit benoemt drie aspecten van kritisch denken:

- Informatie(bronnen) op waarde

weten te schatten; daarbij het onderscheid kunnen maken tussen argumenten, beweringen, feiten en aannames.

- Het perspectief van een ander kunnen innemen.
- Kunnen nadenken over hoe eigen opvattingen, beslissingen en handelingen tot stand komen.

Steun in de rug

Om docenten en scholen een steun in de rug te geven, heeft de MBO Raad aan CINOP/ecbo de opdracht gegeven een Handreiking kritische denkvaardigheden samen te stellen met daarin:

- een beschrijving/definitie van

kritische denkvaardigheden;

- tips om in de les aan de slag te gaan met kritische denkvaardigheden;
 - interessante en mogelijk bruikbare voorbeelden uit de praktijk.
- De handreiking is uitdrukkelijk voorbeeldmatig en als inspiratie bedoeld, niet als voorschrift.

De handreiking is vanaf half oktober te vinden op de website van het Netwerk burgerschap mbo: www.burgerschapmbo.nl. De bijbehorende brochure wordt officieel gepresenteerd op 14 oktober tijdens de eerste landelijke studiedag van het netwerk.

Landelijke studiedag Netwerk burgerschap mbo

De eerste landelijke studiedag van het Netwerk burgerschap mbo vindt plaats op 14 oktober in De ReeHorst in Ede. Het thema van de studiedag is 'kritische denkvaardigheden'. Tijdens de studiedag wordt de Handreiking kritische denkvaardigheden gelanceerd; deelnemers ontvangen op de die dag de bijbehorende brochure. Tevens verzorgen diverse organisaties met veel expertise op het gebied van burgerschapsvorming en kritisch denken een breed scala aan werksessies en flitsessies.

Aanmelden is mogelijk vanaf 5 september. Ga voor meer informatie en inschrijven naar www.burgerschapmbo.nl.

'Er is sprake van een soort verheerlijking van het hoger onderwijs'

Vervolg van het interview met Sjoerd Karsten (pagina 2)

Het boek is zeker geen eenzijdig juichverhaal. Waar nodig aarzelt Karsten niet kritische noten te plaatsen. Bijvoorbeeld als het gaat om de bestuurscultuur binnen het mbo. Na de invoering van de lumpsumfinanciering en de overdracht van de schoolgebouwen ging binnen de scholen wel erg veel aandacht uit naar bedrijfsvoering, financiën en nieuwbouw. Karsten spreekt over gulzige bestuurders, die te veel hooi op hun vork namen. Velen voelden zich ondernemer; de aandacht voor onderwijs verslaptte. Ook het toezicht was op veel scholen niet goed georganiseerd. Karsten: 'Als bestuurder heb je baat bij een sterke tegenstem, die moet je organiseren. Een verstandige bestuurder zorgt ervoor dat leerlingen en docenten hierbij een grote rol hebben. Alleen een Raad van Toezicht is onvoldoende.'

Imago

Uiteindelijk hoopt Karsten dat zijn boek een bijdrage levert aan een beter imago voor het mbo. 'Ouders worden opgestoot om voor hun kinderen een zo hoog mogelijk onderwijsniveau na te streven. Er is sprake van een soort verheerlijking van het hoger onderwijs. Terwijl het mbo voor veel jongeren de juiste opleiding is.' Hoewel Karsten aarzelingen heeft bij het streven om excellentie in het mbo te stimuleren, vindt hij het wel goed dat jongeren zien wat er allemaal mogelijk is. 'Maar excellentie creëert ook ongelijkheid', meent Karsten. Het zou beter zijn als mbo-scholen de mogelijkheid zouden krijgen om een Associate degree opleiding aan te bieden: 'Het is een fout om deze opleiding alleen bij het hbo onder te brengen. De Associate degree hoort bij de hoofdstroom van het Nederlandse onderwijs thuis.'

Recensie 'De hoofdstroom in de Nederlandse Onderwijsdelta'

Op verzoek van de redactie van de MBO•krant heeft Hays van der Werf, oud-bestuurder mbo, een prikkelende recensie geschreven van 'De hoofdstroom'. Van der Werf heeft bij het lezen van het boek gekeken naar een aantal aspecten van het boek, waaronder de vraag of het boek een bijdrage levert aan de discussie over de plaats van het mbo in het Nederlandse onderwijsbestel, de besturing, de inrichting en het didactisch model. Over de suggesties voor de toekomst, die Karsten doet op basis van uitgeschreven analyses, schrijft Van der Werf het volgende: [Hij schrijft] niet met grote stelligheid, maar wel als deskundige die fouten uit het verleden wil voorkomen. Zijn terugkijken en vooruit zien doet je weer eens beseffen hoe weerbarstig de werkelijkheid is en hoezeer we in 'turbulentie van de tijd' vaak gekozen hebben voor

pragmatische oplossingen die soms niet meer waren dan het haalbare compromis in plaats van het doordachte ideale concept. Veel kwam werkende voort tot stand en veelal waren het ook niet zozeer werkelijke verbeteringen maar ogenschijnlijk praktische reacties op geconstateerde of vermeende misstanden. Desalniettemin constateert Sjoerd Karsten: 'Toch zijn er wel degelijk zaken in het mbo sterk verbeterd'.

De volledige recensie kun je lezen op mbo-today.nl

Sterkere positie voor docenten

Met het register laat je zien wat je waard bent

Vanaf volgend schooljaar staan alle bevoegde docenten in het Lerarenregister. Hierin houden zij hun professionaliseringsactiviteiten via een online systeem bij en laten ze zien dat ze bevoegd én bekwaam zijn. Met dit wettelijk verankerde beroepsregister krijgen leraren de erkenning van hun professionaliteit, het recht op tijd en geld voor professionaliseringsactiviteiten en zeggenschap over hun vak en hun bekwaamheidsonderhoud. Tijd om de feiten op een rijtje te zetten. Hoe werkt dat nou eigenlijk, dat register? En wat levert het je op?

Zelf het heft in handen nemen als het gaat om de kwaliteit van jouw beroepsuitoefening, met mededocenten bepalen wat de bekwaamheidseisen en algemene waarden en normen in de dagelijkse praktijk van het onderwijs voor jou betekenen... het wetsvoorstel dat dit regelt ligt al bij de Tweede Kamer. De wettelijke verankering van het Lerarenregister betekent een mijlpaal in de ontwikkeling van een zelfbewuste en professionele beroepsgroep. Want in deze wet worden de omschrijving van het beroep en de voor het goed uitoefenen van het leraarsvak benodigde professionele ruimte vastgelegd.

Het initiatief om tot een beroepsregister te komen is in 2012 door de beroepsgroep zelf genomen. Sindsdien werkt de Onderwijscoöperatie, de vertegenwoordiger van de beroepsgroep, aan een vrijwillig register. Zo'n 60.000 docenten uit het po, so, vo en mbo hebben zich al ingeschreven. Samen met docenten wordt er nu gebouwd aan een beroepsregister waarin vanaf 2017 alle bevoegde docenten zijn opgenomen. Na de registratie heb je vier jaar om gericht aan het onderhoud van jouw bekwaamheid te werken: dat is een professioneel recht geworden omdat de wet daartoe verplicht. De

schoolleiding moet daarvoor de mogelijkheid creëren. Je kiest zelf uit goedgekeurd professionaliseringsaanbod wat je nuttig vindt om aan bekwaamheidsonderhoud te doen. Na vier jaar wordt gekeken of jij met de door jou opgevoerde professionaliseringsactiviteiten in aanmerking komt voor herregistratie, dat wil zeggen of jouw bekwaamheidsonderhoud voldoende is.

Eigenaarschap en zeggenschap

Het lerarenregister is van de beroepsgroep. Dat betekent ook dat als je als docent geregistreerd staat je directe zeggenschap hebt over het register. Hierbij geldt het adagium 'One man, one vote', ook als je niet aangesloten bent bij een vakbond of vakvereniging. Belangrijk, vindt ook Joost Kentson, voorzitter van de Onderwijscoöperatie. 'We hebben met elkaar veel gesproken over het eigenaarschap van en de zeggenschap over het register. Docenten krijgen ruimte, middelen en tijd om aan hun professionalisering te werken. Maar het lerarenregister staat of valt met het gevoel van eigenaarschap. Het is belangrijk dat dit echt wordt gevoeld, anders blijft het register iets administratiefs. Dit is meer dan een afvinklijstje: het is het instrument van de docent om verantwoording af te leggen over de manier waarop

hij de kwaliteitsnorm van zijn beroepsgroep en zijn eigen professionele ruimte invult. Het is als het ware de zichtbare buitenkant van zijn nieuwe, sterkere positie.'

'Het register moet realistisch en uitnodigend zijn', aldus voorzitter Kentson. 'Ook bij het vaststellen van het aantal uren dat een docent aan zijn professionalisering besteedt moet dat tot uiting komen. In het huidige, vrijwillige register gaan wij bijvoorbeeld uit van een urennorm van 160 uur verspreid over 4 jaar. Deze norm wordt ook in 2017 voortgezet. Verder hebben docenten straks meer ruimte om zelf keuzes te maken. We kennen allemaal het verschijnsel dat docenten soms bij elkaar worden gejaagd om zich op een studiedag verplicht in een bepaald onderwerp te verdiepen. Met de komst van het register krijg je als docent meer zeggenschap over je ontwikkeling. Je kunt er voor kiezen om nascholing te volgen, maar je kunt – als vorm van professionele ontwikkeling – bijvoorbeeld ook samen met collega's onderwijs ontwikkelen. Je bent dus meer dan voorheen eigenaar van jouw eigen professionele ontwikkeling en het onderhoud van jouw bekwaamheid. Van, voor en door leraren. Dat is wat het register is.'

Wil je meer weten? Check dan de lijst met FAQ's op <http://bit.ly/Register-FAQ>. Ook kan je een ambassadeur uitnodigen om bij jou op school, of op een congres, meer over het register te vertellen en al je vragen te beantwoorden. Kijk hiervoor op <http://registerleraar.onderwijscooperatie.nl/register/hoe-kom-meer-weten-register/>.

Of kijk op <http://bit.ly/AnimatieLR> voor de animatiefilm 'Het register in 60 seconden'.

Het lerarenregister: hoe werkt het nou eigenlijk?

Het register is een online systeem, waarin je in jouw eigen dossier je professionaliseringsactiviteiten bijhoudt. Hoe gaat dat straks in zijn werk?

1

Jouw gegevens

Je persoons- en benoemingsgegevens worden door het schoolbestuur aangeleverd en alvast klaargezet in het systeem. Jij controleert of de gegevens juist zijn en je geeft aan welke bevoegdheid voor je herregistratie van belang is. Vervolgens ga je jouw professionaliseringsactiviteiten in je dossier bijhouden. Jouw dossier is alleen door jou in te zien en te gebruiken. Anderen kunnen alleen zien dat je in het register staat en welke bevoegdheid je hebt.

2

Jouw professionalisering

Je gaat zelf over jouw professionaliseringsactiviteiten. Dat kunnen formele cursussen zijn, maar ook informeel van elkaar leren hoort daarbij (zoals peer review en visitatie). De verplichting om aan je bekwaamheidsonderhoud te werken is tegelijkertijd een recht. Je werkgever moet daar tijd en ruimte voor bieden.

3

Jouw zeggenschap

Als je eenmaal in het register staat, heb je direct invloed op het beleid ten aanzien van de beroepskwaliteit en het register ('one man, one vote'). De Onderwijscoöperatie richt hiervoor een deelnemersvergadering in.

4

Jouw herregistratie

Na vier jaar, aan het eind van de herregistratietermijn, wordt bekeken of je voldoende aan bekwaamheidsonderhoud hebt gedaan. De meetlat hiervoor wordt door de beroepsgroep zelf bepaald. Blijf je onder die maat, dan krijg je een aantekening in het register. Die aantekening is voor iedereen zichtbaar. In hoeverre een aantekening arbeidsrechtelijke gevolgen heeft, is niet in de wet opgenomen. Dat is aan het overleg tussen de sociale partners.

5

Je bent nog niet bevoegd

In het register staan alleen bevoegde docenten. Voor onbevoegden is er het registervoorportaal. Sta je in het voorportaal, dan krijg je van je schoolbestuur de gelegenheid om binnen twee jaar (eventueel aangevuld met nog een periode van twee jaar) je bevoegdheid te halen. Heb je je diploma op zak, dan word je ingeschreven in het lerarenregister

register
leraar.nl

Geleidelijke invoering 2017 - 2026

(mits het wetsvoorstel wordt aangenomen)

- 1 januari 2017
Wettelijke verankering van het Lerarenregister
- Augustus 2017 – augustus 2018
Startjaar, waarin alle bevoegde docenten PO, SO, VO en MBO in het register komen
- Augustus 2018 – augustus 2022
Aantekening als blijkt dat je onvoldoende aan bekwaamheidsonderhoud hebt gedaan (zonder gevolgen)
- Augustus 2022 – augustus 2026
Register is volledig van kracht. De aantekening kan consequenties hebben. Welke consequenties dat zijn wordt bepaald door de sociale partners

Denkende Doeners in dialoog met Tanja Jadnanansing

Radicaal kiezen voor nuance

In september 2014 startte oud-PvdA-kamerlid Tanja Jadnanansing haar Denkende Doeners Toer. Haar missie: laten zien dat mbo'ers niet alleen maar gouden handjes hebben, maar ook een goed verstand. Maar hoe geef je woorden aan wat je wilt zeggen? Vlak voor de zomervakantie bezocht Tanja ROC de Leijgraaf waar ze mbo'ers liet ervaren hoe ze de LEF-methode (Luisteren, Empathie en Feedback) kunnen inzetten om hun stem te laten horen. 'LEF is je kwetsbaar durven opstellen. Durven zeggen: ik heb een verhaal, maar ik weet niet of het werkt.'

Zo'n twintig mbo'ers zitten in afwachting van Tanja Jadnanansing in het iXperium, de onderwijsbroedplaats van ROC de Leijgraaf. Na enkele minuten stuift ze binnen. Met een missie: elke mbo'er de beste editie van zichzelf laten worden. Haar verhaal is niet dat van een politicus op werkbezoek, maar dat van een docent met een bijzondere kijk op jonge mensen. Inmiddels heeft Tanja de Kamer verlaten en werkt ze voor het Albada College in Rotterdam.

Behoeft aan methode

Aan de groep mbo'ers van ROC de Leijgraaf legt Tanja kort uit wat LEF is. 'Na de aanslag op Charlie Hebdo in Parijs, kwam ik erachter dat "mijn vmbo'ers" niet wisten hoe ze over die aanslag moesten praten. Ze wilden het wel, maar hadden behoefte aan een methode. Die heb ik ter plekke bedacht: naar elkaar luisteren, invoelen – empathie tonen – en feedback geven. Dat bleek ontzettend goed te werken. Zeker in een veilige omgeving. En dat zou een klas zeker moeten zijn.' Ze vertelt, de groep luistert en mag meteen feedback geven. 'Wat vinden jullie hiervan?'

Eigen mening

Rudie aarzelt, maar zegt dan: 'Lastig om uit te leggen wat ik hiervan vind. Ik heb er niet echt een mening over.' Een eigen mening is volgens Tanja wel heel belangrijk. 'Denk er nog even over na. Misschien weet je het zo meteen wel. Dan kom ik straks bij je terug.' Linda vindt het in elk geval een heel goed initiatief. 'Ik denk dat ik deze methode niet alleen nu, maar ook later in mijn werk als kraamverzorgster kan gebruiken.' Student marketing & communicatie Faïna: 'Ik ben niet alleen student, maar ook moeder van twee kinderen. Ik vind het een heel sterk verhaal. Wat hebben die leerlingen het getroffen met jou als docent, Tanja. Ze hebben iemand waar ze echt iets van kunnen leren. Theorie die ook toepasbaar is in de praktijk. LEF is ook een mooie term die heel goed aangeeft hoe je samen een discussie kunt voeren.'

'Mooi compliment, dank daarvoor,' zegt Tanja, die al stiekem met de methode bezig is: 'Waarom is dit betoog van Faïna zo goed?' 'Omdat Faïna iets over zichzelf vertelt. Dat breekt het ijs. Bovendien heb je meteen de aandacht,' zegt een van mbo'ers. 'Klopt,' aldus Tanja. 'Dat doen ze bij de Ted Talks ook.' Hiermee geeft Tanja de studenten een handige tip. 'LEF is je kwetsbaar durven opstellen. Durf te zeggen: "ik

heb een verhaal, maar ik weet niet of het werkt. Misschien kun je mij helpen.'" Je toetst op die manier of iets werkt. Vraag hulp, dat is veel effectiever dan jouw verhaal opleggen of dicteren.'

Zwart-wit

Je eigen comfortzone verlaten, niet per se gelijk willen hebben. Openstaan voor andere opvattingen. Het lef hebben om te bedenken dat het misschien wel anders kan. Tanja: 'Zelf ben ik voor het radicaal kiezen voor de nuance. Ik geloof niet meer in welles/nietes of in het elkaar overschreeuwen.' Om te kijken hoe dat in de praktijk werkt, doet Tanja met de studenten een oefening. Het onderwerp: allochtoon – autochtoon. 'Het is een groot onderwerp, in elk geval in de grote steden. Bijvoorbeeld: Sylvana Simons gaat de politiek in. Dat is een gegeven. Gis-

'Ik geloof niet meer in welles/nietes of in het elkaar overschreeuwen.'

teren stond in het Parool een artikel hierover met de kop: "Allochtoon Nederland krijgt er genoeg van". Dat zet deze discussie meteen op scherp en maakt 'm zwart-wit. Mijn vraag aan jullie is nu: kijk met LEF naar deze casus. Ik maak 'm even heel groot: als jullie – jonge Nederlanders – niet heel snel dit debat gaan keren, dan ontploft het in Nederland. Dan wordt het zwart tegen wit. Hoe zou jij deze twee groepen met LEF weer bij elkaar brengen?'

In groepjes van drie gaan ze aan de slag, tien minuten. Dan mag het eerste groepje laten horen hoe het denkt dichterbij de nuance te komen. Joshua krijgt het woord: 'Heel veel dingen die worden gezegd, worden vervormd. Ook in het nieuws. Wij vinden dat er meer positieve informatie moet komen, omdat we nu worden opgestookt met negatieve informatie. Je moet goed naar elkaar luisteren, maar ook de informatie eerlijk overbrengen. Zijn zorgvuldige woordkeuze is opvallend. Tanja: 'Woorden zijn zo belangrijk. Ik heb ook voor het NOS Journaal en

publieke omroep gewerkt. Daar leer je: goed nieuws is geen nieuws. De positieve geluiden rond de opvang van vluchtelingen is zelden te horen. Bijvoorbeeld de grote aantallen mensen die op allerlei manieren helpen. Heel erg jammer.'

De volgende groep geeft bij monde van Iris aan dat ouders een belangrijke rol spelen. 'We hebben alle drie het Grote Racisme Experiment bij BNN gezien. Het laat zien hoe racisme in elkaar zit. En wat het betekent: dat is echt niet leuk. We moeten ons veel meer verplaatsen in elkaar. Wat ons betreft begint dat bij de ouders: kinderen kunnen zelf geen objectief beeld schetsen als ouders negatief zijn. Dus eigenlijk zou je beide groepen moeten benaderen.' Tanja geeft aan dat ze dit zeker meeneemt naar Den Haag.

Piet

De volgende groep heeft de zwarte pietendiscussie als voorbeeld genomen. 'Tien jaar geleden was dit helemaal geen issue. Waarom nu wel? Wij denken dat het over iets anders gaat. Niet over huidskleur.' Een gevoelig punt waar Tanja wat dieper op in wil gaan. 'Tussen 3 en 8 december voel ik me altijd heel ongemakkelijk. Tien jaar geleden durfde ik dat niet te zeggen. Een zwarte jas met een rode muts trek ik dan niet aan. Ik zou het persoonlijk heel fijn vinden als die zwarte piet er niet meer is. Ik zou er graag een gesprek over voeren. Zonder elkaar voor rotte vis uit te maken.' Het is voor het eerst dat deze groep studenten daadwerkelijk iemand spreekt die deze opvatting heeft.

Meteen wordt het bewijs geleverd dat de LEF-methode werkt. Ze luisteren en krijgen empathie. 'Ik snap het nu beter. Het komt dichterbij. Jij hebt een persoonlijk verhaal dat wij normaal gesproken niet horen,' zegt een van de jongens.

Integratie als keuzedeel

Het laatste groepje geeft met een praktijkverhaal aan dat een ontmoeting/gesprek het verschil kan maken. Student Nadide ging na het bekende vluchtelingenincident in Oss – bij haar om de hoek – op onderzoek uit. De mensen bij haar in de buurt verzetten zich tegen de komst van vier vluchtelingen. Om erachter te komen wie die 'bedreigende' mensen eigenlijk waren, ging ze naar vluchtelingenopvang De Leeuwekuil. 'Ik heb daar een jongen ontmoet die niet naar Oss wilde, omdat hij bang was gehaat te worden. Toch werd hij naar Oss gestuurd. Wat heeft hij gedaan? Hij is vrijwel dagelijks naar Albert Heijn gegaan om met Ossenaars te gaan praten. Nu missen ze hem. Hij is inmiddels ingeschreven aan de Radboud Universiteit in Nijmegen.' Een prachtig verhaal. Verteld door een meisje dat zelf haar leven lang gepest is. Ook zij heeft een missie: integratie als keuzedeel op het mbo. Tanja hoeft ze niet meer te overtuigen, die neemt haar voorstel mee naar Den Haag.

Tanja Jadnanansing werd uitgenodigd door Jolanda Cuijpers, ambassadeur van de BVMBO. De organisatie van de Denkende Doeners Dialoog lag ook bij de BVMBO. Met dank aan studenten en medewerkers van ROC de Leijgraaf.

Gerrit Veneboer:

'De basis is op orde, nu de lat omhoog'

Het was een mega-operatie: de samenvoeging van zeventien kenniscentra in één nieuwe organisatie. Eén jaar na dato spreekt de MBO•krant met Gerrit Veneboer, directeur Beleid van SBB. 'Scholen beseffen nu veel meer: SBB is van ons.'

Terugkijkend op de transitie van 17 kenniscentra naar één samenwerkingsorganisatie is Veneboer in veel opzichten tevreden. 'Het was een mega-operatie, met de nodige risico's. Onze ambitie was de overgang voor onze omgeving, de leerbedrijven en de scholen, zo geruisloos mogelijk te laten verlopen. Vorig jaar hartje zomer, toen iedereen aan het strand lag, hebben we de zeventien systemen samengevoegd. Gelukkig werkte alles snel naar behoren.' Uiteraard ging het bij de samenvoeging van de kenniscentra om heel wat meer dan een ICT-operatie. Veneboer: 'Het was me het jaartje wel. Naast alle organisatorische wijzigingen hadden we ook te maken met de nieuwe kwalificatiedossiers en de introductie van meer dan 600 keuzedelen. Ik ben trots op al onze medewerkers dat we dit allemaal op de rails hebben gekregen.'

Publieke taak

De taken van de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven zijn niet wezenlijk anders dan die van de voormalige kenniscentra. Onderwijs en bedrijfsleven werken samen binnen SBB om de student de beste praktijkopleiding te geven, met uitzicht op een baan, zodat het bedrijfsleven over goede vakmensen blijft beschikken, nu en in de toekomst. Nieuw is dat SBB geen private activiteiten onderneemt.

Gerrit Veneboer: 'We werken niet met vreemde geldstromen, daar zijn we glashelder in. Wij werken met publieke middelen en hebben een publieke taak.'

Nieuw is ook de eenduidige werkwijze van de adviseurs van SBB. De ongeveer 450 adviseurs, verdeeld in ruim twintig intersectorale regio-teams, werken volledig locatieafhankelijk. Veneboer: 'Wij stimuleren onze adviseurs zoveel mogelijk op de scholen een werkplek te zoeken. Voor de vergaderingen van de regioteams stellen de scholen ruimte beschikbaar. En docenten worden uitgenodigd om aan te sluiten. Een goede manier om de band met de school te versterken.'

Stagecoach

Bij het ondersteunen van de afstemming tussen beroepsonderwijs en bedrijfsleven richt SBB zich op leerbedrijven, scholen en studenten. Een kerntaak van SBB is het erkennen en ondersteunen van leerbedrijven. In totaal kent Nederland zo'n 250.000 leerbedrijven, waarvan ongeveer 70% actief is. De adviseurs van SBB onderhouden de contacten met de bedrijven en vernieuwen van tijd tot tijd de erkenning. Veneboer: 'We proberen ons gezicht regelmatig te laten zien bij leerbedrijven. En om de meer dan 300.000 praktijkopleiders binnen de bedrijven te ondersteunen hebben we 'Stagecoach' ontwikkeld, een online hulpmiddel dat helpt bij elke specifieke fase om de stage goed te laten verlopen.' Verbetering van de kwaliteit van de beroepspraktijkvorming staat hoog op de agenda van SBB. 'Nu na het eerste hectische jaar de SBB-organisatie in de basis op orde is, is het tijd om de lat hoger te leggen', meent Veneboer. 'Om de kwaliteit van de beroepspraktijkvorming te verbeteren hebben we een kwaliteitskaart

ontwikkeld. Zo krijgen we inzicht in de kwaliteit en de ontwikkelingsmogelijkheden van het leerbedrijf. Daarnaast proberen we via enquêtes te meten hoe tevreden student en praktijkopleider zijn over de stage. Nog deze maand komen de eerste resultaten van deze bpv-monitor, gebaseerd op 30.000 enquêtes, naar buiten.'

Onderzoek

Een andere belangrijke taak van SBB is het verzamelen van feiten en cijfers over ontwikkelingen op de stage- en arbeidsmarkt. Via onderzoek onder alle 250.000 leerbedrijven houdt SBB continu zicht op de ontwikkelingen. Zo heeft SBB 'Studie in Cijfers' ontwikkeld, een bijsluiter die studenten informatie geeft over de arbeidsmarktperspectieven na een opleiding. Voor studenten heeft SBB ook www.stagemarkt.nl ontwikkeld, een website met beschikbare stageplaatsen en leerbanen. Als een student moeite heeft een stageplaats te vinden, kan hij of zij terecht bij het 'Meldpunt Stagetekorten'. Adviseurs van SBB kunnen dan hun netwerk inzetten om een stageplaats te vinden. Jaarlijks wordt hier zo'n 300 keer gebruik van gemaakt. Gerrit Veneboer: 'Als je bedenkt dat we elk jaar zo'n 500.000 stages hebben in het mbo, is dat een relatief laag aantal. Gelukkig lukt het om uiteindelijk bijna iedereen een passende stageplek te bieden.'

Goed idee

Terugblikkend concludeert Veneboer dat de samenvoeging van de kenniscentra een goed idee is geweest: 'Belangrijk is dat SBB zowel van de bedrijven als van de scholen is. De kenniscentra waren in de beleving van de scholen toch vooral iets van de branches. Scholen beseffen nu veel meer: SBB is van ons.'

van professionals
voor professionals

Agenda

22 september Onderwijslogistiek, meer dan roosteren alleen!

Het onderwijslogistieke raamwerk waarop men kan sturen is de basis. De deelnemers gaan door middel van voorbeelden en opdrachten aan de slag voor hun eigen situatie.

29 september Leergang 'Focus op examineren'

Alle verschillende gebieden van de procesarchitectuur examinering worden behandeld. Kwaliteitsborging van de examinering vormt de rode draad, toegespitst op jouw situatie.

5 oktober Basis auditorentraining

Aan de slag met de uitvoering en organisatie van een interne audit. Naast het krijgen van kennis van verschillende auditstijlen en modellen, word je op de hoogte gebracht van de meest actuele ontwikkelingen en interpretaties van het inspectiekader.

1 november Didactisch gereedschap

In deze masterclass leer je door het inzetten van verschillende didactische werkvormen hoe je het maximale uit je lessen kan halen. Naast het ontwikkelen van gevoel voor welke werkvormen geschikt zijn voor welk doeleinde, ga je naar huis met concrete ideeën en tips.

8 november Leren voor de toekomst

Met de blik gericht op de studieloopbaan van een student bespreken we in een driedaags traject de rechten en plichten van een student en de onderwijsinstelling.

28 november Innovatie masterclass: digitaal leiderschap

Een masterclass op maat gemaakt voor bestuurders, directie en management van mbo-instellingen. Aan bod komen maatschappelijke en technologische ontwikkelingen die van invloed zijn op de (digitale) school van de toekomst. Inspirerende sprekers bieden je handvatten ontwikkelingen te vertalen naar een passende ICT strategie.

Alle bijeenkomsten worden gehouden op de trainingslocatie van de MBO Academie (Horaplantsoen 20 te Ede). Kijk voor aanvullende informatie en aanvangstijden op www.mboacademie.nl.

We organiseren ook congressen en seminars voor diverse opdrachtgevers. Op de website www.mboacademie.nl vindt u meer informatie over programma's, tarieven en locaties. Inschrijven kan via de website. Of neem contact met ons op via: 0318 648 560 / info@mboacademie.nl.

Op de website www.mboacademie.nl vindt u meer informatie over programma's en tarieven. Inschrijven kan via de website. Of neem contact met ons op via: 0318 648 560 / info@mboacademie.nl. Alle leergangen zijn gevalideerd voor het lerarenregister.

Colofon

De MBO•krant is een uitgave van de Stichting Media Beroepsonderwijs. Deze uitgave is bedoeld voor docenten en andere onderwijsprofessionals in het mbo.

CONCEPT: Ravestein & Zwart

VORMGEVING: Lauwers-C

TEKST: Ravestein & Zwart, Rutger Zwart, John van Enckevort (1), Coleta van Buuren (3), Pieter Moerman (10) en Ineke Delies (10), Rob Schrijver (11), Lesly Kitioku (12) en Diederick de Vries (12).

REDACTIE: Rutger Zwart (hoofd-redacteur), Twan Stemkens (TST Communicatie) en Olaf van Tilburg (Ravestein & Zwart).

BEELD: Olaf van Tilburg (4, 12), Claudia Otten (2, 5, 6), Freeimages.com/Melodi2 (3), Maarten Noordijk (10). Verder danken we de MBO Raad, MBO City, SBB, Rijksoverheid, en Cabaret in het onderwijs voor het beschikbaar stellen van beeldmateriaal.

DRUK: BDU, Barneveld
OPLAGE: 16.500

www.dembokrant.nl
www.mbo-today.nl
info@dembokrant.nl

Agenda rekenonderwijs vo/mbo

In oktober 2015 is besloten om het meetellen van de hoogte van het resultaat voor rekenen in het vmbo, havo en mbo voor het behalen van het diploma uit te stellen. Reden is dat het rekenonderwijs nog niet overal op orde is. Hoewel veel scholen de laatste jaren grote slagen hebben gemaakt in het bieden van goed rekenonderwijs, zijn er ook nog scholen die aangeven dat het voor bepaalde groepen studenten moeilijk is om de rekenvaardigheden verder te ontwikkelen.

Om de motivatie voor rekenen op peil te houden en docenten waar nodig te ondersteunen bij het geven van goed rekenonderwijs, heeft OCW in samenwerking met de sectorraden, JOB en LAKS de Agenda rekenonderwijs opgesteld. Met deze agenda worden afspraken gemaakt over het verder stimuleren van goed rekenonderwijs en verdere ontwikkeling van de rekenvaardigheden van studenten in vo en mbo.

Wat zijn de plannen?

1. Studenten motiveren

- Het belang van goede rekenvaardigheden binnen de opleiding meer zichtbaar maken;
- Het belang van goede rekenvaardigheden voor vervolgonderwijs en beroep meer uitdragen;
- Goede rekenvaardigheid extra belonen;
- Studenten sterker betrekken bij het rekenonderwijs;
- Studenten beter informeren.

2. Docenten, rekencoördinatoren en ander onderwijzend personeel faciliteren

- Borgen van de pedagogische-didactische kwaliteiten van docenten;
- Kennisdeling tussen docenten, rekencoördinatoren en ander onderwijzend personeel stimuleren;
- Gesprekken met rekencoördinatoren en rekendocenten.

3. Besturen en management sturen op resultaten

- Scholen inzicht geven in de rekenresultaten per afdeling en opleiding;
- Scholen te ondersteunen in hun planvorming en resultaatmeting;
- Een extra ronde van het intensiveringstraject.

4. Kennis over rekenonderwijs vergroten

- Over effectieve methodes en didactische aanpakken is nog relatief weinig bekend. OCW stelt daarom middelen ter beschikking voor onderzoek. Hieruit kunnen de volgende onderwerpen deels worden gefinancierd:
- De Steunpunten vo en mbo ontwikkelen een screeningsinstrument/quick scan, die scholen een toegankelijke handreiking biedt voor wat werkt voor zwakke rekenaars.
 - OCW initieert een onderzoek naar meer kennis over de rekenzwakke groep, de omvang, de aard van de rekenzwakke en mogelijke oplossingen.
 - De BVMBBO zet in samenwerking met het Steunpunt mbo een Onderzoekspraktijk rekenen op, die een rol speelt in het onderzoeken van succesvolle rekenpraktijken.

De MBO Raad heeft naar aanleiding van het uitstel van het meetellen van de resultaten voor rekenen in de slaag/zakbeslissing een eigen actieplan opgesteld. Dit plan richt zich op de volgende punten:

1. Relevantie van rekenen voor het beroep;
2. Een rekenbewijs voor goede rekenaars;
3. Belang van rekenen voor een succesvolle onderwijsloopbaan;
4. Voldoende rekenexpertise op school.

De MBO Raad is op zoek naar 'rekencontactpersonen' om scholen tijdig te kunnen informeren over bovengenoemde acties en om te reflecteren op de ontwikkelde producten. Begin van dit schooljaar zal een kennismakingsbijeenkomst plaatsvinden.

Meer informatie over de Agenda rekenonderwijs en het mbo-rekenplan is te vinden op de website van het Steunpunt taal en rekenen mbo: www.steunpunttaalenrekenenmbo.nl.

Save the date:

Rekenconferentie vo-mbo op 14 december 2016

De Steunpunten taal en rekenen mbo en vo organiseren op 14 december 2016 een gezamenlijke vo-mbo rekenconferentie in het NBC Congrescentrum Nieuwegein. De conferentie heeft als overkoepelend thema de agenda rekenonderwijs die voor de zomervakantie naar de Tweede Kamer is gestuurd.

De rekenconferentie richt zich op docenten die rekenen geven, maar ook op projectleiders, rekencoördinatoren, beleidsmedewerkers en/of managers die meer willen weten van de huidige stand van zaken rondom het rekenonderwijs en het rekenexamen. Het definitieve programma volgt in oktober, evenals de openstelling van de online inschrijving.

Oproep workshopleiders en lezinggevers

Lezingen en workshops worden op basis van de agenda rekenonderwijs verdeeld over drie thema's:

- Studenten motiveren (o.a. belang van rekenvaardigheid laten zien, studenten bij rekenonderwijs en -examen betrekken).

- Docenten en rekencoördinatoren faciliteren (o.a. borgen pedagogisch-didactische kwaliteiten, kennisdeling, onderzoek rekenzwakke studenten, excellentieprogramma's).
- Sturing op resultaten door management/bestuur (o.a. inzicht in resultaten, planvorming, meetinstrumenten, onderzoek).

Heb je op het gebied van één van deze thema's veel ervaring, goede ideeën, of heb je een goed voorbeeld uit de praktijk, dan nodigen wij je van harte uit om een voorstel voor één of meer workshop(s) en/of lezing(en) in te dienen. In de workshops van 1,5 uur is het de bedoeling dat de bezoekers echt aan het werk gaan. De lezingen van 45 minuten zijn vooral geschikt voor het geven van informatie.

Je kunt een workshop of lezing tot 1 oktober uitsluitend aanmelden via het online formulier. Uiterlijk 10 oktober hoor je of je voorstel is geaccepteerd. Voor het formulier en de meest recente informatie over de conferentie kun je terecht op onze website www.steunpunttaalenrekenenmbo.nl

Inspiratie voor rekenlessen

Begin juni is de prijs voor het beste rekenidee mbo door Jet Bussemaker uitgereikt aan rekendocent Jordy van Schijndel van Helicon Opleidingen. Op pagina 12 staat een kort interview met hem; hieronder vind je zijn winnende idee en de nummers twee en drie.

1. Rekenen erger je niet,

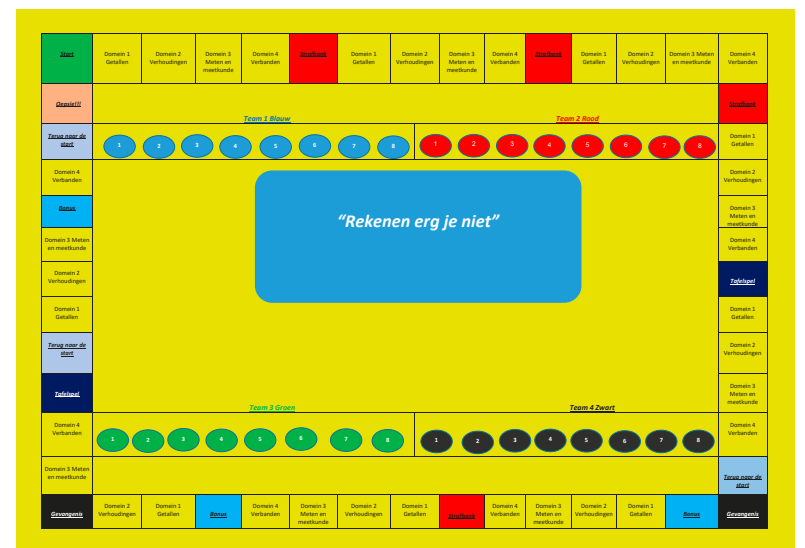
Jordy van Schijndel (Helicon Opleidingen)

In dit spel, dat een combinatie is van Mens erger je niet en Monopoly, maken studenten in teams van 2 personen onder tijdsdruk rekenopgaven uit de verschillende domeinen. Om te kunnen winnen moeten de opgaven goed gemaakt worden. De jury was onder de indruk van het motiverende karakter van het spel, terwijl dit tegelijkertijd inhoudelijk zeer veel bijdraagt aan de rekenvaardigheid van studenten, aangezien op alle domeinen wordt geoefend.

2. De rekenwandeling

Martijn vd Linden, Tosca van Rijswijk, Hans Wessels, Elmine Meijer (Summa College)

Studenten gaan in groepjes op zoek naar foto's die in het schoolgebouw hangen, met een instructieblad en een smartphone met de app Aurasma erop (op het instructieblad zien ze welke foto's ze moeten zoeken). Als ze een van de foto's hebben gevonden in de school, kunnen

Het Rekenen erger je niet speelbord

ze die scannen met de app en dan krijgen ze via een filmpje opgaven om te maken. Studenten zijn op deze manier letterlijk in beweging en tegelijkertijd aan het rekenen. Daarnaast is een rekenwandeling op iedere school en in iedere sector uitvoerbaar. Dit maakte deze inzending voor de jury tot de nummer 2.

3. Ontwerp je eigen instelling

Ellen Bouwer (Albeda College)

Studenten zorg & welzijn gaan in groepjes hun eigen (zorg)instelling ontwerpen. Ze kiezen een groep cliënten waar ze in hun beroep mee gaan werken en ontwerpen daarvoor de instelling die ze zelf zouden

willen runnen: vanaf het tekenen van de plattegrond tot het kopen van spullen voor de inrichting. De nadruk ligt binnen dit project op het domein reken- en meetkunde, met name bij het maken van de plattegrond en ontwerptekeningen, maar ook andere domeinen passeren de revue in opdrachten rondom bijvoorbeeld budgettering. De jury roemt de link met het beroep en 21st century skills.

De uitwerking van bovenstaande ideeën en de rest van de inzendingen staan op de website van het Steunpunt: <http://bit.ly/Top3Rekenidee>.

Come together, right now!

De samenleving verandert en daarmee ook de economie. Kennis veroudert in een oogwenk en beroepen veranderen steeds sneller. Technologische mogelijkheden, met name in de ICT, maken de snelheid van kennisdeling groter en groter. Jong en oud moeten zeer regelmatig bijleren en, al doende of al werkende, hun

kennis actueel houden. Bedrijven en scholen merken deze beweging natuurlijk ook en dat vereist van hen grote aanpassingen. De manier waarop leren en werken met elkaar vervlochten zijn, vraagt om grote veranderingen. Beroepsopleiding en bedrijfsleven moeten daarom – meer dan ooit – samen optrekken.

Op deze pagina schetsen gastauteurs Ineke Delies, lector 'Duurzame innovatie in de regionale kenniseconomie' en Pieter Moerman, programmaleider publiek-private samenwerking namens Platform Bèta Techniek, wat er mogelijk is als een gezamenlijke urgentie in concrete vorm gegoten wordt.

Een van de bekendste innovatiebroedplaatsen is het HighTechCentreDelft. Hier investeren ROC Mondriaan en Wellant College met partners uit het onderwijs, bedrijfsleven en overheid in het opleiden en scholen van nieuwe en huidige werknemers (foto: Maarten Noordijk).

Experimenteeruimte voor het beroepsopleiding van de toekomst

Publiek-private samenwerking (PPS) tussen beroepsopleiding en bedrijfsleven betekent strategische kennisallianties waar aan de hand van gezamenlijke innovatievraagstukken wordt gewerkt aan opleiden en scholen. Er ontstaan hierdoor innovatiebroedplaatsen waar economische, maatschappelijke en sociale waarde wordt gecreëerd voor en door onderwijs, ondernemers en overheid. Nieuwe vormen van samenwerking tussen deze partijen worden in deze broedplaatsen ontwikkeld, getest en opgeschaald. Hier vind je dan ook experimenteeruimte voor het beroepsopleiding van de toekomst.

Door: Pieter Moerman

Die experimenteeruimte is cruciaal: innovaties en vernieuwing zijn immers de motor van het economische klimaat in Nederland. Dat vraagt om goed opgeleid personeel. Maar de technologische en maatschappelijke ontwikkelingen gaan zo snel dat studenten, docenten, werkgevers en werknemers niet altijd weet hebben van de nieuwste technieken en innovaties en de manier waarop zij leren en werken kunnen inrichten. Het onderwijs allen is niet in staat bovenstaande roep om kwaliteit en kwantiteit te beantwoorden. De eni-

ge manier waarop dat wel lukt, is als onderwijs en bedrijven, ondersteund en gefaciliteerd door de overheid, samen optrekken op terreinen als toegepast onderzoek, vernieuwend vakmanschap en het creëren van een innovatieve context om te leren. Dit 'samen optrekken' gebeurt in allerlei lerende netwerken, waarbij een deel ook wordt gesubsidieerd door de Rijksoverheid via bijvoorbeeld de Centres of expertise, Centra voor innovatief vakmanschap en het Regionaal investeringsfonds mbo. Bij experimenten gaan veel dingen goed, maar zijn er ook leerpunten;

dat is het kenmerk van innovatie. Noodzakelijk is dat bedrijven, scholen, overheden en andere publieke organisaties als partners in ontwikkeling de ruimte krijgen om samen te werken aan toekomstbestendig beroepsopleiding door innovaties te vergroten en te versnellen. Er is sprake van meerjarige co-creatie, co-financiering én 'co-leren': de partners – studenten, docenten, ondernemers, onderzoekers, overheid – leren continu van elkaar. Juist ook door branches en disciplines heen.

Up-to-date onderwijs

In de afgelopen jaren is er een beweging op gang gekomen waar beroepsopleiding en bedrijfsleven samenwerken aan up-to-date onderwijs, innovatiebroedplaatsen en programma's voor een leven lang leren. Kennisdeling en kennisontwikkeling staan hierbij centraal.

Meeleren en meedoen? Kijk dan op www.publiekprivaatamenwerken.nl. En lees ook het bericht 'Vakmanschapcentra bewijzen bestaansrecht' op [mbo-today \(bit.ly/mboCiV\)](http://mbo-today.bit.ly/mboCiV).

Regionaal co-makership bij Alfa-college

Innovatie, inspiratie, excellentie

In het hoge noorden weten beroepsopleiding en bedrijfsleven elkaar al geruime tijd te vinden. Daar is door het dubbellectoraat van ROC Alfa-college en Stenden Hogeschool een samenwerkingsmethode – 'Regionale comakership mbo, hbo en regionale bedrijven' – bedacht, ontwikkeld en onderzocht. Dit leidde tot een nieuw onderwijsconcept, kortweg Regionaal co-makership genaamd.

Door: Ineke Delies

Regionaal co-makership is een onderwijs- en samenwerkingsvorm tussen onderwijs, bedrijfsleven, provincies en gemeenten waarbij studenten – uit het mbo, maar ook uit het hbo – al doende leren (innoveren) binnen en met het bedrijfsleven. Hierbij wordt dankbaar gebruik gemaakt van de 'golden nuggets' van eerdere projecten. Zoals 'Value beyond the Valley', waarbij studenten in hun laatste opleidingsjaar enkele maanden als lid van een Research & Development-team bedrijfsopdrachten uitvoeren. Of de initiatieven in het pilotproject ReCoMa-lab, waarbij in op vergelijkbare wijze regionale innovatievraagstukken van een passend antwoord voorzien worden door zogeheten communities of practices (lerende netwerken van de deelnemende partners). Dit gebeurt binnen school in een 'laboratorium setting', maar vooral ook buiten school door 'real life' leren bij de bedrijven uit het netwerk. Het is inspirerend en excellent beroepsopleiding dat zorgt voor innovatie in het werkveld en studenten opleidt voor de arbeidsmarkt van de toekomst.

Acht innovatieve projecten

De komende jaren passen acht innovatieve projecten op het gebied van Healthy Ageing, Energie en Ondernemerschap – de speerpunten van het Alfa-college – het lectoraatsconcept van Regionaal co-makership toe in het gehele ROC en alle regio's waar de school vestiging heeft. Binnen elk project – getooid met veelzeggende namen als 'Opladpunt Gezondheid en Vrije Tijd' en 'Vitaal Vechtdal Academie' – leren en werken studenten, docenten en

werknemers met en van elkaar in de werkpraktijk. Daarbij krijgen zij 'real life' multidisciplinaire innovatieopdrachten, oftewel vraagstukken en uitdagingen die inspringen op daadwerkelijke (toekomstige) behoeftes van onderwijs, bedrijfsleven en hun klanten. Voordeel daarbij is dat het onderwijs meer wisselwerking krijgt met het regionale bedrijfsleven. Studenten én docenten maken sneller kennis met moderne technieken en innovaties die binnen het bedrijfsleven plaatsvinden; bedrijven krijgen zicht op de vele mogelijkheden van het beroepsopleiding voor hun bedrijf, hen zelf en hun werknemers. Want kennis is hét bedrijfskapitaal ook van bedrijven. Echte uitdagingen vergroten verder de betrokkenheid, de nieuwsgierigheid en de ondernemende houding: kenmerken van de werknemer van de 21ste eeuw.

Kennis vergaren, kennis delen

Uiteraard staat bij dit alles leren centraal: innovaties mogen mislukken. Verder is de diplomering conform de landelijke kwalificatiestructuur en is er ruimte voor certificering van aanvullende regionaal georiënteerde competenties. Er wordt wel altijd gestreefd naar concrete opbrengsten: innovatieve kennis op regionale thema's. Die wordt vervolgens gedeeld door alle deelnemers en bedrijven.

Meer weten over Regionaal co-makership? Ga dan naar bit.ly/KOERS om het gelijknamige magazine door te bladeren. Regionaal co-makership is een van de samenwerkingsverbanden die subsidie ontvangen van het Regionaal investeringsfonds mbo (www.investeringsfondsmbo.nl).

Car Academy: hotspot voor autogekken

Een nog prille vorm van privaat/publieke samenwerking is te vinden in Eindhoven: de Car Academy. Giel Kessels, docent/loopbaanbegeleider bij de opleiding Automotive van Summa College legt het concept kort uit.

'Ik ben gek van auto's', beaamt Giel Kessels, docent/loopbaanbegeleider bij de opleiding Automotive van Summa College. 'Mijn hele leven al. Op de havo voelde ik me niet thuis. Ik zag het nut niet in van al die lessen.

hebben ze bewaard. Bij een volgende vacature werd ik gebeld. Ik werd instructeur en daarna docent. En in die hoedanigheid ben ik nu, samen met mijn eveneens autogekke collega's en het bedrijfsleven, iets fantastisch aan het opzetten: de Car Academy.'

Applaus

Het is een idee waar Giel en zijn collega's al langer mee rondliepen. 'Toen we anderhalf jaar geleden bij een strategiedag in een groepje mochten brainstormen over het in onze ogen ideale onderwijs, hadden we ons verhaal eigenlijk al klaar, inclusief doelstellingen als "25% meer instroom"

Dit is dan ook een praktijkgerichte opleiding, waarbij de studenten niet in een schoolgebouw zitten, maar in een garagebedrijf. Daarvoor zijn we op dit moment een pand aan het zoeken – we willen immers in september aan de slag. We laten onze studenten zoveel mogelijk sleutelen, dus die setting is heel belangrijk. Zelf vind ik dit ook ideaal: ik leg het liefst iets uit in de nabijheid van een auto. We hebben in de Car Academy straks ook geen leslokalen of frontaal onderwijs. Er zijn wel lessen – of liever: workshops. Deze zijn praktijkgericht en op verzoek van de studenten. De student bepaalt dus wat wij (docenten) laten zien dan wel voordoen. De lessen gaan in op een bepaald onderwerp. Banden wisselen bijvoorbeeld. Sommige studenten kunnen dat al lang, dus voor hen is die les niet nodig. Anderen moeten dit nog wel leren. Een student kan ook zelf een les aanvragen.'

Samenwerking bedrijven

Daarnaast werken de studenten aan opdrachten. Hiervoor heeft de Car Academy al veel grote autobedrijven uit de regio Eindhoven aangetrokken. Giel: 'Zo werken we samen met een autodemontagebedrijf dat auto's aan ons levert die we helemaal uit elkaar mogen sleutelen. De onderdelen gaan vervolgens terug naar het bedrijf. Ook kleine autobedrijven dragen bij aan de Car Academy. Zij vormen de Car Curriculum Advies Raad. We willen dat het bedrijfsleven straks de gehele inhoud van onze opleiding bepaalt. Wijzelf zijn de begeleiders en uitvoerders van het curriculum. Prachtig toch?'

en "25% meer diplomarendement". Bij de pitch kregen we applaus uit de zaal. Een CvB-lid vroeg ons direct waar hij kon tekenen. En zo is het balletje gaan rollen.'

Garagebedrijf

De Car Academy is er voor jongens die hetzelfde hebben als Giel. 'Het enige waar we aan denken zijn auto's, auto's en nog eens auto's.

En dus ging ik een autotechniek-opleiding volgen op het mbo. In het derde jaar merkte ik dat ik het allemaal snel onder de knie kreeg en het bovendien leuk vond om anderen te helpen. Ik vertrok een half jaar naar Oeganda om daar les te geven, zag toevallig een vacature bij het Summa College en schreef, wetend dat ik vanuit Afrika nooit op sollicitatiegesprek kon komen, toch een brief. Die

Teamwork

De zomervakantie is voorbij, het werken weer begonnen. Toch nog even een terugblik op de zomer (vakantie) in deze column. En wel om parallellen te trekken tussen onderwijs (waar deze krant tenslotte voor bedoeld is) en de ervaringen van de afgelopen tijd. Die ervaringen zijn voor een deel gekleurd door de Olympische Spelen 2016. Voor de 'chef de mission' was het een teleurstellende editie als het gaat om het bereiken van een groter aantal medailles dan vier jaar geleden. Voor de doorsnee Nederlander waren het mogelijk Spelen met vele mooie medailles, mooie sportmomenten en nachtelijke hoogtepunten.

Opvallend was het grote aantal teamsporten die het goed deden (ook een vierde plaats mag in dit geval gezien worden als 'goed gedaan') en het grote aantal vrouwen dat zorgde voor een medaille voor 'TeamNL'. Duidelijk werd mij wel dat teamwork kan leiden tot grootste prestaties. Individuele prestaties mogen we natuurlijk niet onderwaarden, want ook die zijn fantastisch. En die hebben weer hun positieve weerslag op de gehele delegatie van sporters.

Daarmee kon ik, nadenkend over deze column, de eerste parallel trekken met het onderwijs. Ook omdat ik dacht aan de start van het nieuwe schooljaar. Dat doen we niet met een vlaggenparade en vuurwerk, maar met een ontbijt en een inspirerend praatje van Erwin Witteveen (medeauteur van het boek 'Nooit af'). Die start is gezamenlijk, waarbij de eerste mensen die je ziet die van je eigen team zijn.

En dan mag je het komende jaar misschien wel weer fantastische lessen verzorgen, als individueel docent, maar – punt bij paaltje – komt het succes van de opleiding wel neer op de goede samenwerking in het team. Tenslotte kun je in de sport individueel uitblinken (of voortijdig de Spelen verlaten omdat je niet aan de regels van het team voldoet...), maar je komt daar nooit als je niet door een team van mensen (trainer, ondersteuners, et cetera) geholpen bent.

Zo is dat ook voor de docenten. Ik kan mijn lessen nooit geven zonder dat ik daar het team op de een of andere manier bij nodig heb. Om af te stemmen, te reflecteren, samen ideeën te ontwikkelen en te innoveren. Daarbij denk ik ook aan al die ondersteuners in het onderwijs die van groot belang zijn.

Zowel in topsport als onderwijs kun je individueel tot grote hoogte stijgen. Als student kun je uitblinken in diverse onderdelen. Je kunt meedoen met Skillsmasters of cum laude je diploma halen. Als docent kun je verkozen worden tot Leraar van het Jaar. Maar niemand kan dat helemaal alleen. En daarmee is een vergelijking voor mij duidelijk.

En tevreden zijn die sporters ook niet altijd: over vier jaar zijn er weer Spelen, in Tokio. Dat is het volgende doel van velen. Onze Nederlandse topatleet Martina haalde in Rio geen medaille, maar liep kort daarna wel een nieuw Nederlands record in Lausanne. Ook daar zag ik, luisterend naar Erwin Witteveen, een parallel met het onderwijs. Vorig jaar mocht jouw opleiding misschien op een prima plek staan in de MBO Keuzegids, maar dat wil een opleiding ook volgend jaar weer. En dan het liefst nog op een hogere plek. Daarmee is het 'nooit af'.

Veel succes in dit schooljaar. Met teamwork en individuele topprestaties wordt het vast weer een geweldige tijd voor allen.

Rob Schrijver,

Docent verpleegkunde

Het 'huiskamergevoel' van Jordy van Schijndel

Vlak voor de zomervakantie won Jordy van Schijndel, rekendocent bij Helicon, de prijs voor zijn rekenidee. Onze speciale verslaggever Lesly Kitioku (studente van ROC de Leijgraaf), interviewde hem.

Wat vind je zo leuk aan lesgeven in het mbo?

'Met het rekenen kun je inspelen op de keuze voor de opleiding van de studenten. Studenten kun je op deze manier vaardigheden leren die zij later in hun dagelijkse beroep moeten kunnen uitvoeren. Je kunt er in het mbo echt betekenis geven aan.'

Heb je tips voor studenten en collega-docenten?

'Als ik voor de klas sta vind ik het belangrijk dat ik mezelf ben en mij niet laat beïnvloeden door collega's. Mijn tip is dus: ga staan voor je vak en wie je bent! Geloof in jezelf, heb een duidelijke visie en stel doelen. Daarnaast moet je je niet blindstaren op de resultaten. Ook het proces speelt hierbij een belangrijke rol. Maar het gaat vooral om de studenten in het lokaal; die willen gezien en gehoord worden. Wat willen de studenten nu eigenlijk? Waar hebben zij baat bij? Structuur en duidelijkheid zijn belangrijk. Verder is stimuleren, motiveren en uitdagen van groot belang. Ga in dialoog met de studenten en creëer een veilig leren werkklimaat. Je zult merken dat de resultaten dan vanzelf komen. En, last but not least: vergeet humor niet.'

Had je verwacht dat je het beste rekenidee van het mbo zou hebben?

'Eigenlijk niet. Ik wist wel dat ik een leuk idee ontwikkeld had, maar de criteria die door de organisatie opgesteld waren vond ik pittig. Tijdens het schrijven heb ik vaak gedacht: "Moet dit nu echt op deze manier?" Gelukkig heb ik doorgezet. Uiteindelijk heb ik de conceptversie nog een keer goed doorgenomen en toen viel het kwartje. Na wat scherpe aanpassingen ben ik trots op het resultaat.'

Wat waarderen studenten in jou als docent?

'Studenten waarderen in mij dat ik structuur bied, duidelijk ben, open sta voor vragen, altijd denk in oplossingen, studenten gelijk behandel en zo nu en dan een luisterend oor bied.'

Wat maakt jou anders dan andere docenten?

'Tijdens mijn lessen probeer ik een positief en veilig leerklimaat binnen het lokaal te creëren. Dat is bij elke

klas anders. Zelf noem ik het "het huiskamergevoel". Studenten moeten zich op hun gemak voelen. Alsof je met je gezin in de huiskamer zit. Je zit lekker op je gemak, mag muziek luisteren, er wordt een goed gesprek gevoerd. Daarnaast gelden er regels. Zo ook in het lokaal. Goed gedrag en werkhouding worden net zo gewaardeerd. Zoals ik eerder al zei: er worden ook goede gesprekken gevoerd over actuele onderwerpen en privégesprekken met studenten.'

Als je één ding mocht veranderen aan het rekenonderwijs, wat zou het dan zijn?

'Dat is een goede zeg... Even denken. Doe dan maar zo snel mogelijk die rekentoets op orde maken en invoeren. Je moet nu namelijk wel examen doen, maar het telt eigenlijk niet mee.

Als ik naar de ontwikkelingen van de studenten kijk op het mbo van niveau 2 t/m 4, de behaalde resultaten erbij haal en alle alternatieve rekentoetsen die er tot nu toe zijn, dan moeten studenten die waardering krijgen die ze verdienen. Vergeet niet: rekenen kunnen ze echt wel! Het gaat erom hoe je er als school en je team mee omgaat en erover praat met je studenten.'

Welk rekenonderwerp vind je het meest interessant?

'Breuken, dit blijft naar mijn idee een uitdagend onderwerp om aan de studenten over te brengen.'

Een uitgebreide versie van dit interview kun je lezen op mbo-today.nl: <http://bit.ly/JordyVanSchijndel>.

COLUMN

Uitblinkers

Als Leraar van het Jaar word ik regelmatig gevraagd om in een jury te gaan zitten. Blijkbaar schept deze titel de verwachting dat ik ook goed kan beoordelen en wil men ook graag dat oordeel horen. Voor lang niet alles heb ik ruimte, maar aangezien mijn leerlingen mijn 'hardcore business' zijn, leek mij het jureren van de jaarlijkse Uitblinkersverkiezing, mbo-studenten die zich op school, tijdens hun stage of op een andere manier weten te onderscheiden, wel interessant.

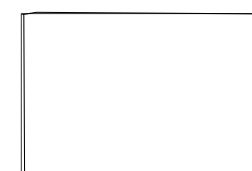
Mijn eerste kennismaking met de nieuwe lichter was op de Efteling tijdens een speeddatesessie. Van de 42 kandidaten waren er 38 aanwezig, die in verschillende sessies zichzelf kort en krachtig mochten presenteren. Ik was meteen zwaar geïmponeerd. Het was voor mij weer een bevestiging, in het kwadraat, hoe mooi en dankbaar mijn werk op het mbo is. Wat een fantastische, mooie, inspirerende mensen allemaal. Stuk voor stuk, uniek in hun eigen zijn en uniek met hun eigen verhaal. Wat een ramp dus ook om daaruit een keuze te moeten maken. Dat dan weer wel. Gelukkig bestond de jury uit meerdere 'kenners' waaronder de Uitbinker van vorig jaar, Jordy van Tongeren. Zijn verhaal is uitermate geschikt als script voor een Walt Disney-speelfilm. Als spreker gaan we hem dan ook nog inzetten bij ons op het Drenthe College. Het derde jurylid komt uit het bedrijfsleven, Maris Marissen van Woonexpress Waalwijk en de samenwerking met het SBB is dan ook groot.

Tijdens het MBO Diner ontmoette ik de laatste vier genomineerde Uitblinkers en werd ik wederom bijzonder enthousiast. Jonge bruisende ondernemers in de dop met torenhoge ambities en een jaloersmakende energie. Dat geeft de burger moed. Veel moed omdat zo'n 40% van de beroepsbevolking ooit een mbo-diploma heeft behaald. Ruim 500.000 leerlingen worden door het mbo opgeleid richting een van de ongeveer 700 vakken en beroepen in allerlei sectoren. Het mbo is de ruggengraat van de Nederlandse economie. Wij, mensen uit het mbo, weten dat, voelen dat en genieten van die periode waarin schuchtere tieners uitgroeien tot vakmensen. Maar het mbo is niet 'hot'. Op nog veel te veel plaatsen is het mbo ondergewaardeerd en wordt er zelfs denigrerend over gedaan. Schande! Media willen er niet aan omdat het mbo niet sexy genoeg is. Bullshit! Juist het mbo is herkenbaar in vele huiskamers. Hier liggen kansen.

Ik nodig je uit om te gaan stemmen op www.ditismbo.nl. Leer onze pareltjes kennen en raak ook, of weer, of meer, enthousiast. We mogen er trots op zijn en we moeten het laten zien in Nederland! Deze Uitblinkers kunnen ons uithangbord zijn, maar daarachter zitten dus nog duizenden unieke, gemakkelijk en moeilijke, jonge toekomstige vakmensen op onze scholen en leerbedrijven. Wat mij betreft zijn dit allen Uitblinkers.

Diederick de Vries,
MBO-leraar van het Jaar 2015

- Meneer Krijtje haalt zijn gelijk -

O ja? Wie is hier nu de leraar, ik of google?

(C) WWW.CABARETINONDERWIJS.NL